

Андрій НЕЧЕПУРЕНКО

*аспірант кафедри історії України історичного факультету
Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-9495-415X>
e-mail: neandrejka08@gmail.com*

ІВАН БЕЛЕЙОВИЧ («ДЗВІНЧУК») – СОТНИК УПА, КОМАНДИР ВІЙСЬКОВОЇ ОКРУГИ 5 «МАКІВКА»

Комплексно досліджено основні етапи життя та діяльності Івана Белейовича. Простежено його діяльність від навчання у гімназії до військового діяча, організатора й командира повстанських підрозділів, досвід якого керівництво використало в кількох регіонах. З'ясовано, що, завдяки добрим загальним та військовим знанням, а також великій практиці на різних посадах у Карпатській Січі й Українському легіоні, його становлення як діяча визвольного руху відбувалося у 1930-х роках.

Зазначено, що біографія І. Белейовича – підтвердження послідовності дій українських націоналістів щодо стратегічного курсу на здобуття незалежності України, в умовах активного протистояння з Угорською та Німецькою державами, а також Радянським Союзом і його карально-репресивним апаратом.

Висвітлено підпільну роботу військового діяча, її особливості й основні процеси щодо формування та реорганізації заплілля ОУН у Станіславівській обл. Констатовано, що саме І. Белейович відіграв значну роль в організації й розбудові відділів УПА на Прикарпатті й Галичині.

З'ясовано порядок формування І. Белейовичем обласного військового штабу Станіславівської обл., окружних штабів та військових повітів (жовтень 1942 р. – лютий 1943 р.); створення перших підрозділів УНС (червень–серпень 1943 р.), а саме: 1-го куреня «Чорні чорти» ім. Є. Коновальця та куреня «Гайдамаки», сотень «Трембіта» і «Сіроманці» та відділу спеціального призначення «Різуна»; а за час керівництва ВО 5 «Маківка» (лютий–грудень 1944 р.) – формування сотень «Явора», «Булава», «Месники» та «Соколи». Встановлено командирів відділів УНС, УПА та керівників окружних штабів і військових повітів.

На основі матеріалів архівно-кримінальної справи І. Белейовича, документів репресивно-каральних органів, мемуарів, а також різних публікацій, серед них наукових, реконструйовано біографію, акцентуючи увагу на його перебуванні в лавах ОУН і УПА.

Ключові слова: Іван Белейович, ОУН, УНС, УПА.

Івана Белейовича в рідному селі Микуличин (тепер – у складі м. Яремча Івано-Франківської обл.) знали як учасника визвольної боротьби, на Станіславівщині – як сотника Української повстанської армії (УПА), керівника Української народної са-

мооборони (УНС) й військового референта обласного проводу ОУН (1943–1944), на Дрогобиччині – як командира військової округи (ВО) 5 «Маківка» (02–12.1944 р., здебільша лише за псевдами «Дзвінчук» і «Гаврилів»).

Одне з актуальних завдань досліджень українського визвольного руху – ретельне вивчення біографій, формування детального опису біографічної інформації членів ОУН і вояків УПА. На жаль, багато фактів із життя та діяльності І. Белейовича й досі залишаються невідомими, не до кінця з'ясовані й усі аспекти його життєвого та бойового шляху.

Життєпис Івана Белейовича наразі не був предметом спеціальних наукових досліджень, виняток – публікація Юрія Мельничука, який епізодично описав основні етапи життя військового діяча, організатора й командира повстанських підрозділів УНС та УПА¹.

Зауважу, що в наукових і популярних публікаціях про І. Белейовича досі траплялися лише епізодичні згадки. Окремі фрагменти біографії опубліковано на підставі його спогадів у газеті «Шлях перемоги» від 1998 р. та «Літописі УПА» (серія «Події і люди»)².

Найґрунтовніші дослідження діяльності Івана Белейовича – роботи історика Василя Ільницького, у яких автор, використовуючи широку джерельну базу, розкриває структуру оунівського підпілля у Дрогобицькій та Станіславівській округах, основні етапи створення і бойової діяльності підрозділів УНС та УПА³.

Про діяльність Івана Белейовича в УНС і УПА йдеться у спогадах Луки Павлишина⁴, Володимира Чав'яка⁵, зізнаннях Василя Чижевського⁶ та матеріалах спецслужб СРСР, зібраних на Василя Сидора⁷.

З огляду на відсутність цілісного біографічного нарису про І. Белейовича, вважаю за необхідне заповнити цю лакуну, ґрунтуючись на матеріали архівно-кримінальної справи, спогади вояків УПА та підпільників.

Мета статті – на основі широкої джерельної бази розкрити основні етапи життя і діяльності організатора й командира повстанських підрозділів УНС та УПА на теренах Станіславщини і Дрогобиччини І. Белейовича.

¹ Мельничок Ю. Перший командир ВО 5 «Маківка» – Іван Белейович-«Дзвінчук». *Фундаментальні та прикладні дослідження: сучасні науково-практичні рішення і підходи*: збірник матеріалів І-ї Міжнародної науково-практичної конференції / ред.-упоряд.: А. Душний, М. Махмудов, В. Ільницький, І. Зимомря. Баку; Ужгород; Дрогобич: Посвіт, 2016. 372 с.

² «Грім» – полковник УПА Микола Твердохліб. Спогади і матеріали / упоряд. Роман Грицьків. Торонто; Львів: Вид. «Літопис УПА», 2008. С. 47. (Літопис УПА. Серія «Події і люди»; кн. 5).

³ Ільницький В. І. Закономірності функціонування Воєнної округи 5 «Маківка». *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Серія «Історія та географія»*. Харків, 2015. Вип. 52. С. 22.

⁴ Павлишин Л. «На грані двох світів»: спогади військовика-бандерівця / запис. і підгот. до друку В. Щеглюк. Львів: Вид-во «Сполом», 2010.

⁵ Група УПА «Говерля». Торонто: Вид-во «Літопис УПА», 1992. Кн. 2: Спомини, статті та видання історично-мемуарного характеру / упоряд. П. Содоль. С. 157–160. (Літопис Української повстанської армії; т. 19).

⁶ Галузевий державний архів Служби безпеки України (далі – ГДА СБУ). Ф. 6. Спр. 33286 фп.

⁷ ГДА СБУ. Ф. 65. Спр. 7443.

Народився Іван Федорович Белейович 1 червня 1916 р. у с. Микуличин Станиславівської обл. у родині селян Федора й Катерини. Батько мав власну невелику торгову справу – тримав крамничку змішаних товарів, мати вела невелике домашнє господарство⁸. У сім'ї панувала атмосфера пошани до українських традицій. Окремої уваги заслуговують питання пам'яті родини про національно-визвольні змагання, шани до людей с. Микуличин, які воювали в лавах Легіону Українських січових стрільців (УСС) та Української Галицької армії (УГА). Вже з малих літ Іван перебував під впливом ідеї боротьби за відновлення Української самостійної соборної незалежної держави на етнічних землях⁹.

Навчання розпочав у сільській школі та у віці 10 років за сприянням знайомих батька вступив до Станиславівської гімназії¹⁰. Вишкіл проводився трьома мовами: польською, німецькою та українською. Щороку треба було сплачувати 120 зл., проте батько платив половину, бо надав директорові посвідку про «стан незаможності» (малозабезпеченість)¹¹.

Навчався Іван у гімназії добре, однак зазнавав постійних знущань від гімназистів-поляків. У деяких випадках таке протистояння доходило до зіткнень і спричиняло невдоволення вчителів-поляків, що в подальшому ставало причиною одержання Іваном незадовільних оцінок. Як наслідок через вісім незадовільних оцінок його було відраховано.

За заявою батька до Львівської шкільної кураторії Іван після складання іспитів з усіх предметів вступає до Тлумацької гімназії. Навчання тут згадує із захватом, як і гімназистів, серед яких були люди різних політичних поглядів, але більшість усе ж націоналісти. Вони захоплювалися книжками Михайла Грушевського, Андрія Чайковського та періодично перечитували підпільну газету «Сурма», яку видавала Українська військова організація (УВО)¹².

На цьому тлі Івана найбільше приваблювали ідеї та діяння УВО – помислами він уявляв себе «боївкарем», але членом організації не був. Мріяв стати активним працівником на ниві «Просвіти» та після закінчення гімназії у 1935 р. став просвітянином у рідному селі, був активним членом хору і драмгуртка¹³.

Зауважу, що в 1938 р. у с. Микуличин уже діяла ОУН, і у її складі перебував І. Белейович. За його словами, це була «п'ятірка ОУН», якою керував на 2 роки старший друг Прокопчук¹⁴.

Після проголошення автономії Карпатської України, яку з 26 жовтня 1938 р. на посаді прем'єр-міністра очолив Августин Волошин, у кінці жовтня 1938 р. микуличинська п'ятірка ОУН вирушила на Закарпаття. До її складу входили: Іван

⁸ «Грім» – полковник УПА Микола Твердохліб... С. 47.

⁹ Савчук В. Спогади Микуличинця. *Шлях перемоги*. 1998. Ч. 20 (2298). С. 6.

¹⁰ Там само.

¹¹ Пагіря О. Між війною та миром: відносини між ОУН і УПА та збройними силами Угорщини (1939–1945). Торонто; Львів: Вид-во «Літопис УПА», 2014. С. 481. (Літопис УПА. Серія «Бібліотека»; т. 12).

¹² «Грім» – полковник УПА Микола Твердохліб... С. 48–49.

¹³ Савчук В. Спогади Микуличинця. С. 6.

¹⁴ «Грім» – полковник УПА Микола Твердохліб... С. 50.

Белейович (с. Микиличин), Прокопчук (с. Татарів), Гуцуляк (с. Ланчин), Василь Мотрюк (ур. Піги – належить до с. Татарів) і хлопець із с. Добротова, прізвище якого Белейович не пригадав¹⁵.

Потрібно зазначити, що під час допитів І. Белейович намагався приховати деякі моменти своєї біографії, особливо те, що стосувалося часу вступу до ОУН, роботи, яку проводив на Закарпатті та проходження вишколу в Німеччині й Польщі.

За свідченнями І. Белейович, від 20 серпня 1948 р. «метою його виїзду на Закарпаття було бажання отримати вищу освіту у місті Рахів Закарпатської області в університеті, який мали створити після проголошення автономії. Проте університет організовано не було і перебуваючи у Рахові він працював завідувачем господарством гуртожитку Рахівської гімназії, на якій пропрацював до другої половини березня 1939 року»¹⁶.

Деякі висновки можна зробити, порівнявши його свідчення зі спогадами, які записав журналіст Василь Савчук у період з 1 вересня по 21 грудня 1997 р., опубліковані в газеті «Шлях перемоги» (20 травня 1998 р.)¹⁷, а також у книзі із серії «Події і люди» (Кн. 5. Літопису УПА)¹⁸.

Отож за спогадами І. Белейовича стає відомо, що з метою проведення агітації серед населення Закарпаття на підтримку нової автономної республіки, зазначена п'ятірка ОУН нелегально перейшла чесько-польський кордон поблизу с. Яблуниця Станиславівської обл. Але в с. Ясіня Рахівського р-ну всю групу заарештує чеська поліція за нелегальний перехід державного кордону. У м. Рахів їх засуджують на 10 днів із виселенням у сусідню державу – Румунію, проте їм вдається втекти з-під охорони чеських жандармів і впродовж 10 днів вони переховуються¹⁹.

Саме в цей час уся п'ятірка вступає до Рахівського окружного осередку «Карпатської Січі». До речі, сам він складався як із членів ОУН Станиславівщини, Львівщини й Тернополя, так і з корінних мешканців Закарпаття. Весь час існування «Карпатської Січі» І. Белейович активно бере участь у формуванні й розвитку осередку Організації народної оборони «Карпатської Січі» (ОНОКС), зокрема в заготівлі продуктів, амуніції і необхідних речей для вишкільних загонів. Бере участь у проведенні вишкільних заходів її осередку, загони якого базувались поблизу с. Кобилецька Поляна (Рахівський р-н Закарпатської обл.), а сам осередок – у Рахівському народному домі. Крім того, проводив політвиховну роботу серед учнів Рахівської української гімназії, а також викладав українську мову. Ймовірно, під час перебування у складі ОНОКС пройшов первинний військовий вишкіл²⁰.

У цей час виникає гостра потреба у протидії групам угорських і польських терористів на території Закарпаття, необхідність в озброєнні січових відділів. Відтак із метою комплектації зброєю, військові сили Карпатської України розпочали сутичку з чеськими жандармами, що призвело до жорстких вуличних боїв у м. Хусті проти

¹⁵ Савчук В. Спогади Микуличинця. С. 6.

¹⁶ ГДА СБУ. Ф. 5. Спр. 67448. Т. 1. Арк. 105–106.

¹⁷ Савчук В. Спогади Микуличинця. С. 6.

¹⁸ «Грім» – полковник УПА Микола Твердохліб... С. 47–57.

¹⁹ Там само. С. 51.

²⁰ Мельник Петро сотник УПА «Хмара». В огні повстання. УПА на відтинку Чорного лісу (1943–1945) / упоряд.: С. Лесів, Я. Коретчук. Калуш: Вид-во «Карпатський акцент», 2014. Ч. I. С. 10.

регулярних військ Чехословаччини. Зазначу, що період мирного існування «Карпатської Січі» тривав недовго і проти ночі на 14 березня Угорщина розпочала війну проти Карпатської України. 18 березня 1939 р. майже всю її окупували угорські війська²¹.

Після окупації Закарпаття І. Белейович разом із групою з 19 вояків перебрався до Румунії в м. Сигіт-Мармороський, а вже звідси разом з українськими біженцями – у м. Жимболія, де румуни організували табір для українських біженців. Після двох тижнів перебування у м. Жимболія українців разом з І. Белейовичем відправили на територію Югославії у м. Руський Крстур, а за тиждень – до Відня (Австрія, яка на той час перебувала під правлінням Третього Райху). Українці перебували на переселенському пункті, який у Відні був розташований на вул. Шабер-плац. Тут зібралося дуже багато людей різних національностей, яких німці використовували як робочу силу. У кінці квітня 1939 р. І. Белейовича разом із групою українців направили в м. Бург (Німеччина), розташоване північно-східніше від м. Магдебург, де він працював робочим на газопроводі до серпня 1939 р.²².

У серпні 1939 р. Івана Белейовича мобілізують до Українського легіону, командиром якого був полковник Роман Сушко, та направляють у м. Брук-ан-дер-Лайта (Австрія), де на той час формувався другий батальйон легіону. Треба зазначити, що Український легіон сформовано в червні 1939 р., основу його становили колишні вояки «Карпатської Січі» Карпатської України, які перебували у статусі військовополонених і їх утримувала угорська влада, а також члени ОУН, котрі на той час проживали на території Німеччини. Зауважу, що за вимогою німецького командування угорська влада звільнила вояків «Карпатської Січі» та передала їх німецькому командуванню для формування легіону²³.

У період зі середини червня по 21 липня 1939 р. проводився вишкіл вояків легіону, а опісля він був поділений на два підрозділи (батальйони). Командиром першого призначено поручника «Свободу»*, другого – поручника «Норима» (Євгена Гутовича). У легіоні, у другому батальйоні, І. Белейович служив рядовим. 23 липня 1939 р. перший батальйон організовано переправляють у Східну Словаччину в закритих німецьких вантажівках, усі переміщення проводять цілком таємно. Українці дислокувалися поблизу Любичьких Купелів (недалеко від Кежмарка в Левочських горах), у селах поблизу Пряшева і гірському масиві неподалік Медзілаборця. До кінця серпня 1939 р. решта підрозділів легіону перебували біля Пряшева.

Враховуючи умови німецько-радянської угоди про поділ Польщі, було вирішено відмовитися від участі українців у конфлікті та 1 вересня 1939 р. видано наказ про відкликання Українського легіону з лінії фронту. У подальшому його роззброєно й розпущено. І. Белейовича разом із групою відібраних вояків направили в м. Іннершманцинг (Австрія) з метою формування нового підрозділу Українського легіону. Проте воно проіснувало лише 10 днів і в жовтні 1939 р. його розформовано²⁴. Відтак його перенаправляють у м. Зайберсдорф (Австрія, за 39 км на південь

²¹ «Грім» – полковник УПА Микола Твердохліб... С. 52–54; Савчук В. Спогади Микуличинця. С. 6.

²² ГДА СБУ. Ф. 5. Спр. 67448. Т. 1. Арк. 105–107.

²³ Шмігель М. Український легіон Романа Сушка. Напад зі Словаччини на Польщу (1939). *Український визвольний рух*. Львів, 2007. Зб. 11. С. 86–88.

* Поручник Свобода – Осип Іванович Карачевський, діяч ОУН, член штабу Карпатської Січі.

²⁴ ГДА СБУ. Ф. 5. Спр. 67448. Т. 1. Арк. 108–109; Шмігель М. Український легіон Романа Сушка... С. 88–92.

від Відня), яке німецьке командування надало членам ОУН для проведення військового вишколу. Обов'язки коменданта замку Зайберсдорфа виконував Олекса Гасин («Лицар»)*, який проживав у ньому разом із дружиною. Наприкінці жовтня 1939 р. І. Белейовича направили в м. Брауншвейг (Німеччина) для охорони промислових підприємств «Веркшцу». Охороною він займався протягом місяця і в листопаді 1939 р. усі служби «Веркшцу» були переведені на окуповану німцями територію Польщі в м. Стальова Воля. Перебуваючи в Польщі, він виконував обов'язки охорони на заводі з виробництва артилерійського озброєння, і за деякий час його призначають на посаду ройового охоронної служби. Весь цей час він клопотав перед керівництвом «Веркшцу» щодо звільнення зі служби, проте його задовольнили лише в лютому 1942 р., а загальний стаж служби в охороні «Веркшцу» становив 2 роки і 3 місяці²⁵.

Після звільнення І. Белейович виїхав до себе у с. Микуличин, де проживали його батьки. Прибувши сюди, влаштувався на технічну роботу до сільської ради, де пропрацював до літа 1942 р.²⁶.

У червні 1942 р. відбулася зустріч Івана Белейовича з керівником Станиславівської округи ОУН Василем Дейчаківським («Вернигора»), який у службових питаннях приїхав до с. Микуличин. Із ним він познайомився 1940 р., коли спільно охороняли завод у Польщі (м. Стальова Воля)²⁷. Під час зустрічі В. Дейчаківський роз'яснив І. Белейовичу основні цілі й завдання ОУН, рекомендував продовжити роботу в організації. І. Белейович розділяв ідеї учасників ОУН і погодився на проведення робіт в організації – його призначено на посаду станичного с. Микуличин (для цього обрав собі псевдо «Дзвінчук»)²⁸.

Окремо треба зауважити, що про Василя Дейчаківського згадує Лука Павлишин під час допиту 10 серпня 1944 р., коли зазначає, що той був членом військового штабу ОУН Станиславівської обл., проте з ним не зустрічався, але чув про його існування від Івана Белейовича²⁹.

За час виконання обов'язків станичного села І. Белейович активно проводив організаційну роботу (збір грошей, інформації про ставлення українського населення до німців і членів українського визвольного руху, залучення нових членів). Ці обов'язки виконував упродовж двох із половиною місяців, а в серпні 1942 р. його призначають провідником Делятинського районного проводу ОУН, беручи до уваги освіту, наявний досвід служби у військових підрозділах (військовий вишкіл) і, найперше, здобутий за кордоном. У подальшому цей районний провід розформували, а керівництво перепідпорядкували Надвірнянському, провідником якого призначили І. Белейовича. Однак і на цій посаді йому не довелося працювати довго, і вже в жовтні 1942 р. за сприянням провідника Станиславівського обласного проводу ОУН Ярослава Мельника («Роберта») відбулася зустріч із крайовим військовим референтом

* «Лицар» – Олександр Іванович Гасин, український політичний і військовий діяч, у 1939 р. військовий референт Краківської ексективи ОУН.

²⁵ ГДА СБУ. Ф. 5. Спр. 67448. Т. 1. Арк. 110, 114–118; Пагіря О. Між війною та миром... 584 с.

²⁶ ГДА СБУ. Ф. 5. Спр. 67448. Т. 1. Арк. 110–111.

²⁷ Там само. Арк. 138, 213.

²⁸ Там само. Арк. 137–139.

²⁹ ГДА СБУ. Спр. 25020. Арк. 22.

Іван Белейович

бу УПА № 1/44, який запроваджував військовий штаб УПА. Наказ визначав завдання, організацію роботи, схему побудови й організаційну структуру. Очолював його шеф – заступник командира УПА з військових справ. Штаб складався з шести відділів: оперативного, розвідувального, тилового, організаційно-персонального, вишкільного й виховного. Крім того, при командирів міг існувати спеціальний відділ інспекторів³².

Іван Белейович роботу на посаді заступника військового референта Станиславівського обласного проводу ОУН розпочинає з формування обласного військового штабу – за браком людей цей процес відбувався поступово. Базою для створення стає повітовий військовий штаб, сформований на основі Надвірнянського районного проводу ОУН. Після призначення керівників, розвідки та зв'язку починається робота зі складання списків старшин і підстаршин, які проживали в Надвірнянському районі, проводиться організаційна робота зі збору зброї, амуніції та продовольства. Ймовірно, в цей час обирає для себе псевдо «Гаврилів», який використовує до вересня 1943 р.³³.

До кінця 1942 р. він формує три окружні штаби та призначає їхніх начальників: Коломийський – Василь Андрусак («Різун»), Калуський – Степан Франсуляк

Лукою Павлишином («Вовком»)* і членом крайового військового штабу ОУН Західноукраїнських земель (ЗУЗ) Василем Чижевським («Демидом»). Л. Павлишин і В. Чижевський поцікавилися здобутим бойовим досвідом І. Белейовича, встановили його готовність до подальшої роботи. За результатом зустрічі Івана Белейовича призначають заступником військового референта Станиславівського обласного проводу ОУН, наказують закінчити особисті й організаційні справи та зв'язатися з керівником військової референтури Іваном Гудзоватим («Дністровим»), який проживав у м. Калущ Станиславівської обл.³⁰. Для довідки потрібно зазначити, що Л. Павлишин обов'язки крайового військового референта ОУН ЗУЗ виконував із квітня 1942 р. по травень 1943 р., опісля його призначили командиром підрозділів УНС³¹.

Важливий факт – 23 січня 1944 р. видано наказ Головного військового штабу

* «Вовк» – Лука Степанович Павлишин, в 1942–1943 крайовий референт ЗУЗ, обласний командир загонів самооборони Дрогобиччини.

³⁰ ГДА СБУ. Ф. 5. Спр. 67448. Т. 1. Арк. 137–139, 160–162; ГДА СБУ. Ф. 6. Спр. 33286 фп. Арк. 123.

³¹ ГДА СБУ. Ф. 5. Спр. 25020. Арк. 27–28, 162, 255; Павлишин Л. «На грані двох світів»... С. 201–206.

³² ГДА СБУ. Ф. 13. Спр. 376. Т. 60. Арк. 220–221.

³³ Мельник Петро сотник УПА «Хмара». В огні повстання... С. 30.

(«Хмель»); Станиславівський – обов'язки виконує особисто. Крім того, формуються чотири військові повіти: Надвірнянський – під керівництвом Костянтина Петера («Сокола»), Тлумацький – «Комара», Станиславівський – Сильвестра Маланюка («Дуба») та Галицький – керівника не призначено у зв'язку із відсутністю в ньому військовиків³⁴.

Окремої уваги заслуговують організаційні уміння І. Белейовича, його врахування необхідності залучення до військових підрозділів вояків, які мали бойовий досвід і пройшли відповідні організаційні вишколи. Після повернення вояків із розформованих батальйонів «Нахтігаль» і «Роланд», у січні 1943 р. І. Белейович проводить активну роботу щодо залучення їх до військових підрозділів ОУН. Окрім того, під час однієї із зустрічей із Л. Павлишиним йому надали список із 24-х легіонерів (саме так їх називали оунівці) з мешканців Станиславівської обл.³⁵ Так, на посаду військового референта Станиславівської округи він відібрав Степана Бурдина («Шрама»), а військовим референтом Галицького проводу ОУН – Петра Мельника («Хмару»). Крім того, відбувалися організаційні перепризначення: військового референта Коломийської округи Василя Андрусяка («Різуна») – керівником розвідки військової референтури Станиславівського обласного проводу ОУН, а на його посаду – Дмитра Горнякевича («Книша», «Герцика»). Після закінчення формування військових референтур наприкінці лютого 1943 р. завершується й формування обласного військового штабу Станиславівської обл., керував яким І. Белейович особисто до лютого 1944 р.³⁶

Двічі на місяць Іван Белейович звітував Луці Павлишину («Вовком»). Їх зустрічі відбувались 1-го і 15-го числа місяця в одному з магазинів м. Львова (на вул. Руській, 20) через його керівника «Бігуна», який був зв'язковим між ними³⁷.

Треба зазначити, що в квітні 1943 р. у м. Станиславів відбулася обласна військова конференція під керівництвом І. Белейовича, на яку прибули начальники окружних штабів. З їхніх звітів стало відомо про стан справ із підбору вояків, налагодження вишколу кадрів, всебічного забезпечення та організації взаємодії. За результатом проведеної обласної конференції й огляду справ на місцях І. Белейович видав наказ до окружних військових референтів із детальними заходами щодо подальшого формування військових референтур. Керівництво ОУН та УНС активно вживали заходи для проведення широкої роз'яснювальної роботи серед населення щодо неприпустимості вступу до дивізії «Галичина», натомість ці кадри повинні були поповнювати лави підрозділів УНС. На початку травня 1943 р. у с. Ямниця відбувається обласна військова конференція Станиславівської обл. із залученням керівництва крайового й обласного проводів, обласного військового штабу та окружних штабів. За результатами проведеної конференції прийняли рішення: 1) затримувати частину людей, щоб не вступали

³⁴ ГДА СБУ. Ф. 5. Спр. 67448. Т. 1. Арк. 121–122; Мельник Петро сотник УПА «Хмара». В огні повстання... С. 12–13.

³⁵ Павлишин Л. «На грані двох світів»... С. 202.

³⁶ ГДА СБУ. Ф. 5. Спр. 67448. Т. 1. Арк. 40, 173–174, 196, 214, 234; Мельник Петро сотник УПА «Хмара»... С. 12.

³⁷ ГДА СБУ. Ф. 5. Спр. 67448. Т. 1. Арк. 177.

Пам'ятник на могилі Івана Белейовича («Дзвінчука») у с. Микуличин (тепер – у складі м. Яремча Івано-Франківської обл.)

в дивізію «Галичина»; 2) висилати частину людей, здатних до військової служби, на Волинь для вишколів і поповнення відділів УПА; 3) проводити набір до УНС³⁸.

Перші формування УНС організовано на початку червня 1943 р., вони стали основою для створення наступних відділів. За безпосереднім керівництвом І. Белейовича створені: 1-й курінь «Чорні чорти» ім. Є. Коновальця (Коломийська округа ОУН) – командир Михайло Рачок («Липей»); сотні УНС: «Трембіта» – командир «Чорнобровий» та «Сіроманці» – командир «Яструб» (обидві об'єднані в курінь «Гайдамаки») (їх у листопаді 1943 р. за рішенням крайового командира Олександра Луцького («Беркута») відправлено у Львівську та Тернопільську обл.). У подальшому формується курінь «Гайдамаки» (командир Степан Франсуляк («Хмель»)) і відділ спеціального призначення «Різуна» (Станиславівська округа ОУН). До 15 серпня 1943 р. формування відділів УНС завершено. Головним командиром став поручник О. Луцький («Андрієнко», «Беркут»)*. На новостворені підрозділи покладено завдання щодо ведення боротьби з партизанськими підрозділами Ковпака, а також проведення роботи з поповнення озброєння й амуніції³⁹.

Про проведену роботу Іван Белейович періодично звітував військовому референту Станиславівського обласного проводу ОУН Іванові Гудзоватому («Дністровому») у м. Калуш, де він працював керівником Окружного союзу кооперативів. А в листопаді 1943 р. – провіднику Станиславівського обласного проводу ОУН Ярославіві Мельнику («Роберту») на конспіративній квартирі в м. Станиславів, де доповідає про проведену роботу, надає пропозиції щодо подальшого розвитку військових штабів і клопоче про надання допомоги з комплектування військових штабів особами, які мають досвід воєнної справи. «Роберт» схвально оцінив роботу щодо формування військових штабів та пообіцяв надати допомогу в залученні людей із відповідним досвідом до роботи в них⁴⁰.

Про проведену роботу Іван Белейович періодично звітував військовому референту Станиславівського обласного проводу ОУН Іванові Гудзоватому («Дністровому») у м. Калуш, де він працював керівником Окружного союзу кооперативів. А в листопаді 1943 р. – провіднику Станиславівського обласного проводу ОУН Ярославіві Мельнику («Роберту») на конспіративній квартирі в м. Станиславів, де доповідає про проведену роботу, надає пропозиції щодо подальшого розвитку військових штабів і клопоче про надання допомоги з комплектування військових штабів особами, які мають досвід воєнної справи. «Роберт» схвально оцінив роботу щодо формування військових штабів та пообіцяв надати допомогу в залученні людей із відповідним досвідом до роботи в них⁴⁰.

³⁸ Мельник Петро сотник УПА «Хмара»... С. 15, 22, 123.

* «Беркут» – Олександр Андрійович Луцький, один з організаторів Української Народної Самооборони та УПА-Захід, командир УПА-Захід.

³⁹ ГДА СБУ. Ф. 5. Спр. 67448. Т. 1. Арк. 40–41, 45; Мельник Петро сотник УПА «Хмара»... С. 10–17, 48; Мороз В. Українська Народна Самооборона (УНС) на терені Дрогобицької області (1943 рік). *Визвольний шлях*. 2000. Кн. 6. С. 54–56, 197–199; Ільницький В. І. Закономірності функціонування Воєнної округи 5... С. 48–49; Група УПА «Говерля»... С. 8–9.

⁴⁰ ГДА СБУ. Ф. 5. Спр. 67448. Т. 1. Арк. 166–171; ГДА СБУ. Ф. 6. Спр. 33286 фп. Арк. 123; ГДА СБУ. Ф. 13. Спр. 372. Т. 77. Арк. 132.

На посаді військового референта Станиславівського обласного проводу ОУН Іван Белейович пропрацював до лютого 1944 р. і після перейменування УНС на УПА-Захід (наказ ч. 1/44 від 20.01.1944 р. КВШ УПА-Захід) на підставі розпорядження командира УПА-Захід Олександра Луцького («Беркута») його призначають командувачем ВО 5 «Маківка», а на його посаду – Івана Бутковського («Гуцула»)*, командира куреня УНС «Чорні чорти» ім. Є. Коновальця⁴¹. Окрім того, у січні 1944 р. наказом Головного командира УПА від 26 січня 1944 р. ч. 2/44 І. Белейовича підвищено до хорунжого⁴².

У лютому 1944 р. член штабу УПА-Захід Василь Чижевський («Демид») відрекомендував Івана Белейовича провідникові Дрогобицького обласного проводу ОУН Зиновію Благому («Шпаку»). Після чого Іван Белейович разом із «Демидом», на підставі розпорядження «Беркута», вибувають у с. Бандрів Нижньо-Устрицького р-ну Дрогобицької обл. (з 1951 р. територія Польщі) для проведення інспектування куреня ім. Кривоноса, командиром якого був Василь Фединський («Павук»)⁴³.

Потрібно зазначити, що після призначення командувачем ВО 5 «Маківка» І. Белейович формує чотири сотні УПА: «Явора», «Булава» (створена на базі куреня ім. Кривоноса (командир – «Павук»), «Месники» (командир – «Корній»), сформована з наближенням радянських військ і сотні «Соколи» (командир – «Карпенко»). 1 липня 1944 р. за наказом командира УПА-Захід Василя Сидора («Шелеста»)* у розпорядження ВО 5 направлені курінь Василя Андрусяка («Різуна») з ВО 4 «Говерля» (для боротьби з радянськими партизанами в Майданських лісах) та сотню «Леви» з ВО 2 «Буг» (для охорони І Великого збору Української Головної Визвольної Рада (УГВР)). У цей час штаб ВО 5 розташовувався у с. Білина Велика Дублянського р-ну (тепер – с. Велика Білина Самбірського р-ну Львівської обл. (перейменовано 7.05.1946 р.))⁴⁴.

У липні 1944 р. І. Белейовича призначають відповідальним за охорону Головного збору ГВР, який тривав п'ять днів – з 11 по 15 липня, а для цього він задіяв сотню «Леви». За результатами проведеного збору Головний збір Визвольної Ради затверджує для себе назву – Українська Головна Визвольна Рада⁴⁵.

* «Гуцул» – Іван Бутковський, підполковник УПА, хорунжий сотні Карпатської Січі (1938–1939), командир куреня «Чорні чорти» ім. Є. Коновальця (1 листопада 1943 – лютий 1944).

⁴¹ ГДА СБУ. Ф. 5. Спр. 67448. Т. 1. Арк. 41, 45, 199, 214; ГДА СБУ. Ф. 6. Спр. 33286 фп. Арк. 130; Ільницький В. І. Закономірності функціонування Воєнної округи 5... С. 48–50; Ільницький В. І. Організація Української народної самооборони на теренах Карпатського краю ОУН. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: «Історія»*: зб. наук. праць / за заг. ред. проф. О. А. Мельничука. Вінниця: ФОП Корзун Д. Ю., 2017. Вип. 25. С. 126; Мороз В. Воєнна округа УПА «Маківка». *Бойківська думка*. 1999. 16 жовтня. С. 6.

⁴² ГДА СБУ. Ф. 5. Спр. 67448. Т. 1. Арк. 199; ГДА СБУ. Ф. 13. Спр. 376. Т. 60. Арк. 223–225.

⁴³ ГДА СБУ. Ф. 6. Спр. 33286 фп. Арк. 130.

* «Шелест» – Василь Дмитрович Сидор, полковник УПА, командир оперативної групи УПА-Захід (26 січня 1944 – квітень 1949), крайовий провідник ОУН Карпатського краю.

⁴⁴ «Грім» – полковник УПА Микола Твердохліб. С. 55; ГДА СБУ. Ф. 5. Спр. 67448. Т. 1. Арк. 40–41, 214.

⁴⁵ Пагіря О. Між війною та миром... С. 481–482; ГДА СБУ. Ф. 13. Спр. 376. Т. 60. Арк. 232; Содоль П. Українська Повстанча Армія. 1943–1949: Довідник перший. Нью-Йорк: Пролог, 1994. С. 66. (Бібліотека «Пролог і сучасности»; ч. 194.1).

Окрім того, в липні цього ж року Головний військовий штаб УПА видає наказ Головного командира УПА від 19 липня 1944 р. ч. 7/44, який зобов'язав повстанські відділи складати присягу за текстом, затвердженим підпільним парламентом – УГВР. До наказу було додано інструкцію щодо порядку проведення військової присяги, яку вояки складали після закінчення вишколу, урочисто, за участі представників проводу й вищого керівництва, із залученням хору. День присяги вважався святковим. Перед нею духівник відправляв Літургію або молебень за упокій полеглих повстанців. Після складання хор співав національний гімн, відділи УПА роями підписували її текст⁴⁶.

Треба зазначити, що 5 серпня 1944 р. І. Белейович проводив церемонію складання військової присяги вояками УПА в лісі поблизу с. Свидник Турківського р-ну Львівської обл. Для урочистості прибув шеф Головного військового штабу Дмитро Грицай («Перебийніс»), який приймав доповідь Івана Белейовича про готовність до складання, крім того, прибули представники УГВР, священники й вищі представники місцевого керівництва⁴⁷.

У серпні 1944 р. сотні «Явора», «Месники» і «Леви» під керівництвом І. Белейовича розташовувались у Майданському лісі й за декілька днів після переходу лінії фронту проводили бої проти радянських військ. Тоді ж він у Стрийському р-ні сформував сотню «Соколи», проте в перших боях її повністю розбили радянські війська. У жовтні 1944 р. проводиться підготовка сотні «Месники» до рейду Самбірським р-ном, але це завдання не було виконане, оскільки вона від його виконання відмовилася.

Водночас зауважу, що ВО 5 «Маківка» проіснувала недовго, і в грудні 1944 р. на підставі наказу командира УПА-Захід Василя Сидора («Шелеста») від 25 листопада 1944 р. ч. 9/44 була розформована, а її підрозділи та відділи перейшли в розпорядження штабу ВО 4 «Говерля»⁴⁸.

Після розформування ВО 5 «Маківка» І. Белейовича скеровують у розпорядження крайового провідника ОУН Карпатського краю. У період із 13 грудня 1944 р. по лютий 1945 р. він захворів на запалення легень і весь цей час перебував на лікуванні у с. Кавчий Кут Стрийського р-ну (тепер – с. Кути (перейменовано 1946 р.)). Після лікування повертається до роботи – проводить заходи з інспектування низових ланок у Станиславській окрузі, які здійснює до квітня 1947 р.⁴⁹

20 липня 1945 р. І. Белейовича нагороджено Бронзовим хрестом бойової заслуги. Наказом Головного командира УПА від 10 жовтня 1945 р. ч. 3/45 його підвищено до звання поручника, а 1946 р. – до сотника⁵⁰.

⁴⁶ ГДА СБУ. Ф. 13. Спр. 376. Т. 60. Арк. 232–234.

⁴⁷ Пагіря О. Між війною та миром... С. 481–482; Содоль П. Українська Повстанча Армія. 1943–1949. С. 66; Чорний ліс: видання команди Станиславівського тактичного відтинка УПА (Чорний ліс), 1947–1950. Передрук підпільного журналу. Кн. 1: 1947–1948 / відп. ред. Є. Штендера, співред. П. Потічний. 2-ге вид., випр. Торонто: Вид-во «Літопис УПА», 1987. С. 209–211, 248 (Літопис Української повстанської армії; т. 3); Група УПА «Говерля»... С. 9.

⁴⁸ ГДА СБУ. Ф. 6. Спр. 33286 фп. Арк. 129; ЦДАВО України. Ф. 3834. Оп. 1. Спр. 4. Арк. 4; Ільницький В. І. Закономірності функціонування Военної округи 5... С. 50; Група УПА «Говерля»... С. 10.

⁴⁹ ГДА СБУ. Ф. 5. Спр. 67448. Т. 1. Арк. 41; 87, 216; Мельник Петро сотник УПА «Хмара»... С. 10.

⁵⁰ ГДА СБУ. Ф. 5. Спр. 67448. Т. 1. Арк. 199–200; ГДА СБУ. Ф. 13. Спр. 376. Т. 60. Арк. 239–241.

У квітні 1947 р. І. Белейович прибуває на зустріч із крайовим провідником ОУН Карпатського краю В. Сидором («Шелестом»), яка відбувається у лісовому масиві Болахівського р-ну Станиславівської обл. На ній йому запропоновано очолити службу безпеки одного з окружних проводів ОУН, які входять до складу крайового проводу, однак від запропонованої посади він відмовився та звернувся із проханням виїзду в англо-американську зону Німеччини для лікування. Наступного дня за наказом крайового провідника ОУН Карпатського краю В. Сидора («Шелеста») та керівника Головного осередку пропаганди Проводу ОУН П. Федуна («Севера») його призначають керівником групи кур'єрів від УГВР до закордонного проводу ОУН для вручення звіту підпілля України й одержання подальших розпоряджень⁵¹.

Упродовж місяця, перебуваючи в Перегінському р-ні Станиславівської обл., за розпорядженням В. Сидора («Шелеста») підготовлена група для переходу за кордон. До її складу ввійшов Володимир Чав'як («Чорнота»), колишній курінний УПА, і вісім осіб, призначених для охорони групи⁵².

7 серпня 1947 р., відповідно до вказівок В. Сидора («Шелеста»), І. Белейович отримав документи в запечатаному вигляді і група вирушила за визначеним маршрутом. 16 листопада 1947 р. його разом із В. Чав'яком затримало місцеве населення на території Чехословаччини, в районі Чеське, Будейовіце, й доставило у жандармерію цього ж міста, де їх утримували два тижні, а відтак передали органам Міністерства державної безпеки (МДБ) СРСР⁵³.

З Чехії І. Белейовича доставлено до Берліна, а звідти – літаком до Москви, де пред'явлено підозру за ст. 54-1а і ст. 54-11 Кримінального кодексу (КК) УРСР. Після тривалого слідства в Москві та Києві 12 лютого 1949 р. його засудили на 25 років виправно-трудоих таборів. Покарання відбував у таборі ГУЛАГу в Інті (Кома, АРСР). Унаслідок погіршення стану здоров'я в часи хрущовської відлиги, в 1956 р., був достроково звільнений і повернувся до рідного села, у якому проживав до смерті (17 липня 1999 р.). У 1967 р. одружився із Марією Вередюк⁵⁴.

Отже, дослідження основних етапів життя та діяльності І. Белейовича дає підстави стверджувати, що становлення його як діяча визвольного руху відбувалося наприкінці 1930-х років в умовах активного протистояння з Угорською та Німецькою державами, а також Радянським Союзом і його карально-репресивним апаратом. Важке суспільно-політичне становище населення України сформувало І. Белейовича як умілого військового діяча, організатора й командира повстанських підрозділів УНС та УПА.

Біографія І. Белейовича – це підтвердження послідовності дій українських націоналістів щодо стратегічного курсу на здобуття незалежності України. Життєвий шлях командира можна поділити на кілька етапів:

- 1) 1916–1938 рр. – дитинство та юність, здобуття освіти у Тлумацькій гімназії;
- 2) 1938–1939 рр. – активна участь у формуванні й розвитку осередку ОНОКС;

⁵¹ «Грім» – полковник УПА Микола Твердохліб. С. 57; ГДА СБУ. Ф. 5. Спр. 67448. Т. 1. Арк. 17, 23–25, 213.

⁵² ГДА СБУ. Ф. 5. Спр. 67448. Т. 1. Арк. 17, 48–49, 80, 220–221; Група УПА «Говерля»... С. 157.

⁵³ ГДА СБУ. Ф. 5. Спр. 67448. Т. 1. Арк. 16, 22, 82; Мельник Петро сотник УПА «Хмара»... С. 10; Група УПА «Говерля»... С. 159–160.

⁵⁴ «Грім» – полковник УПА Микола Твердохліб. С. 57; Пагіря О. Між війною та миром... С. 481–482.

3) 1939–1942 рр. – проходження вишколу в Українському легіоні полковника Р. Сушка, участь в бойових діях у його складі, охорона промислових підприємств «Веркшуцу»;

4) 1942–1947 рр. – активна робота в ОУН як організатора і командира повстанських підрозділів УНС та УПА;

5) 1947–1956 рр. – виконання завдання керівника групи кур'єрів від УГВР до закордонного проводу ОУН, полон, засудження та ув'язнення на 25 років, звільнення на підставі амністії.

Окрім того, вдалося з'ясувати, що першим командиром ВО 5 «Маківка» був саме І. Белейович (02–12.1944 р.), який за час керівництва округою організував чотири сотні: «Явора», «Булава», «Месники» та «Соколи». У листопаді 1944 р. ВО 5 «Маківку» розформовано, а її підрозділи та відділи перейшли в розпорядження штабу ВО 4 «Говерля».

У подальшому планує розглянути питання створення і діяльності тактичного відтинку 24 «Маківка», його структуру та кадровий склад.

REFERENCES

Hrytskiv, R. (Comp.). (2008). *«Hrim» – polkovnyk UPA Mykola Tverdokhlib. Spohady i materialy. Litopys UPA. Seriiia «Podii i liudy»* (Vol. 5). Toronto; Lviv: Vyd-vo. «Litopys UPA» [in Ukrainian].

Ilnytskyi, V. I. (2015). Zakonomirnosti funktsionuvannia Voinnoi okruhy 5 «Makivka». *Zbirnyk naukovykh prats Kharkivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni H. S. Skovorody. Seriiia «Istoriia ta heohrafiia»*, 52, 22 [in Ukrainian].

Ilnytskyi, V. I. (2017). Orhanizatsiia Ukrainskoi narodnoi samooborony na terenakh Karpatskoho kraiu OUN. *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Seriiia: «Istoriia»*, 25, 126 [in Ukrainian].

Lesiv, S., & Korechuk, Ya. (Comps.). (2014). *Melnyk Petro sotnyk UPA «Khmara». V ohni povstannia. UPA na vidtynku Chornoho lisu (1943–1945)* (Vol. 1). Kalush: Vyd-vo «Karpatskyi aktsent» [in Ukrainian].

Melnychok, Yu. (2016). Pershyi komandyr VO 5 «Makivka» – Ivan Beleiovych-«Dzvinchuk». *Proceedings of the I International Scientific-Practical Conference: Fundamentalni ta prykladni doslidzhennia: suchasni naukovo-praktychni rishennia i pidkhody*. Baku; Uzhhorod; Drohobych: Posvit [in Ukrainian].

Moroz, V. (1999, Zhovten 16). Voienna okruha UPA «Makivka». *Boikivska dumka*, 6 [in Ukrainian].

Moroz, V. (2000). Ukrainska Narodna Samooborona (UNS) na tereni Drohobytskoi oblasti (1943 rik). *Vyzvolnyi shliakh*, 6, 54–72 [in Ukrainian].

Pahiria, O. (2014). *Mizh viinoiu ta myrom: vidnosyny mizh OUN i UPA ta zbroinymy sylamy Uhorschchyny (1939–1945). Litopys UPA. Seriiia «Biblioteka»* (Vol. 12). Toronto; Lviv: Vyd-vo «Litopys UPA» [in Ukrainian].

Pavlyshyn, L. (2010). *«Na hrani dvokh svitiv»: spohady viiskovyka-banderivtsia* (V. Shcheliuk, Ed.). Lviv: Vyd-vo «Spolom» [in Ukrainian].

Savchuk, V. (1998). Spohady Mykulychyntsia. *Shliakh peremohy*, 20 (2298), 6 [in Ukrainian].

Shmigel, M. (2007). Ukrainskyi lehion Romana Sushka. Napad zi Slovachchyny na Polshchu (1939). *Ukrainskyi vyzvolnyi rukh*, 11, 86–88 [in Ukrainian].

Shtendera, Ye. (1987). *Chornyi lis: vydannia komandy Stanyslavivskoho taktychnoho vidtynka UPA (Chornyi lis), 1947–1950. Peredruk pidpilnoho zhurnalu. Litopys Ukrainskoi povstanskoï armii* (Vol. 3). Toronto: Vyd-vo «Litopys UPA» [in Ukrainian].

Sodol, P. (1994). *Ukrainska Povstancha Armiia. 1943–1949: Dovidnyk pershyi*. New York: Proloh [in Ukrainian].

Sodol, P. (Comp.). (1992). *Hrupa UPA «Hoverlia». Litopys Ukrainskoi povstanskoï armii* (Vol. 19, Pt. 2). Toronto: Vyd-vo «Litopys UPA» [in Ukrainian].

Andrii NECHEPURENKO

PhD Student

*Department of History of Ukraine, Faculty of History
Drohobych I. Franko State Pedagogical University
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-9495-415X>
e-mail: neandrejka08@gmail.com*

IVAN BELEIOVYCH («DZVINCHUK»), «HAVRYLIV») – SOTNYK OF THE UIA, COMMANDER OF MILITARY DISTRICT 5 «MAKIVKA»

The main stages of Ivan Beleiovych's life and activities are comprehensively studied. His activities are traced from studying in the gymnasium to a military figure, organizer, and commander of insurgent units, whose experience the leadership used in several regions. It was discovered that thanks to good general and military knowledge, as well as extensive practice in various positions in the Carpathian Sich and the Ukrainian Legion, his formation as a personality in the liberation movement, took place in the 1930^s.

It is pointed out, I. Beleiovych's biography is a confirmation of the sequence of actions of Ukrainian nationalists on the strategic course of Ukraine's independence, in the conditions of active confrontation with the Hungarian and German states, as well as the Soviet Union and its execution and repressive apparatus.

The underground work of the military figure, its features, and the main processes concerning the formation and reorganization of the Organization of Ukrainian Nationalists (OUN) field in the Stanislaviv region are covered. It is stated that I. Beleiovych played a significant role in organizing and developing the Ukrainian Insurgent Army (UIA) units in Prykarpattia and Halychyna.

The formation order of the regional military headquarters of the Stanislaviv region, district headquarters, and military districts (October 1942 – February 1943) was clarified by I. Beleiovych. The establishment of the first units of the OUN (June–August 1943), namely: the first kurin «Chorni chorty» named after Ye. Konovalets and kurin «Haidamaky», «Trembita» and «Siromantsi» sotnias, and a special purpose unit «Rizun». And during the leadership of military region 5 «Makivka» (February–December 1944) – the formation of sotnias: «Yavora», «Bulava», «Mesnyky» and «Sokoly». Commanders of UNS and UIA departments and heads of district headquarters and military districts have been defined.

Based on the materials of the archival and criminal case of I. Beleiovych, documents of repressive and execution squads, memoirs, and various publications, including scientific ones, the biography was reconstructed, emphasizing his stay in the ranks of the OUN and UIA.

Keywords: Ivan Beleiovych, OUN, UNS, UIA.